

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výhody a nevýhody řešení sporu metodou Med-Arb

Med-Arb je metodou alternativního řešení sporů, která v sobě kombinuje mediaci a arbitráž. Jedná se o zkratku z anglického „Mediation-Arbitration“. Strany sporu v případě využití metody Med-Arb souhlasí s tím, že jejich spor bude řešen prostřednictvím mediace, nicméně zároveň souhlasí i s tím, že pokud se v rámci mediace nepodaří dosáhnout dohody (řešení sporu), bude spor v další fázi autoritativně rozhodnut rozhodcem.[1] Téměř jakýkoliv postup či metoda řešení sporů má jak své výhody, tak i své nevýhody. To platí i o Med-Arb, a to navzdory skutečnosti, že se často uvádí, že Med-Arb kombinuje to nejlepší (pozitiva) z mediace a z arbitráže.

Každý jedinec navíc může na výhody, ale i nevýhody nahlížet trochu jinak, může klíčové výhody a klíčové nevýhody spatřovat v jiných charakteristikách Med-Arb, a to v návaznosti na své potřeby, priority a preference. Přesto je však možné najít výhody i nevýhody Med-Arb, na kterých se většina odborné veřejnosti shoduje. Cílem příspěvku proto je představit nejvýznamnější výhody a nevýhody metody Med-Arb.

Výhody Med-Arb

Za významnou výhodu metody Med-Arb bývá označována skutečnost, že dochází k maximálnímu využití nejobvyklejších forem mimosoudního řešení sporů (tj. mediace a arbitráže), přičemž spor je tak řešen jen mezi stranami sporu a jednou nestrannou osobou, kterou je mediátor-arbitr.[2] Do řešení sporu tak v případě nezdaru mediace není zatahována další osoba, popř. osoby (soudce, veřejnost u soudního řízení apod.).

Další výhodou je fakt, že i když mediace selže, bude spor vyřešen, protože mediátor-arbitr jej v rámci rozhodčího řízení v takovém případě autoritativně rozhodne.[3] Za výhodu je tak možné označit skutečnost, že Med-Arb jednoznačně vede k řešení sporu.[4] Mediace tak není v případě, že se stranám nepodaří dosáhnout shody, ztrátou času, ale je jakýmsi předstupněm autoritativního řešení sporu, ve kterém se mediátor-arbitr se sporem dostatečně seznámí, seznámí se i se stanovisky stran sporu a jejich pohledem na možná řešení, čímž může své autoritativní rozhodnutí koncipovat tak, aby bylo pro strany co nej přijatelnější (byť nelze očekávat, že by pro obě strany bylo autoritativní řešení sporu optimální, pokud se nedokázaly na vhodném řešení v návaznosti na vzájemné návrhy domluvit).

S uvedeným souvisí i skutečnost, že pro mediátora-arbitra je snazší na strany působit takovým způsobem, aby směřovaly k dohodě, protože jinak dojde k autoritativnímu rozhodnutí sporu. Navíc i strany sporu se často snaží být při řešení sporu skromnější ve svých požadavcích, aby na ně mediátor-arbitr nenahlížel jako na příliš náročné či neskromné, pokud bude muset spor nakonec rozhodnout, čímž pro druhou stranu sporu mohou být takové požadavky snáze akceptovatelné.[5]

Za další výhodou Med-Arb je možné označit skutečnost, že je zde úspora nákladů, protože mediátorem-arbitrem je jedna osoba a spor řeší ve své podstatě v rámci jednoho procesu, není tedy nutné po neúspěšné mediaci hradit další náklady soudu, popř. rozhodci, který by se musel se sporem seznamovat od počátku, což by vedlo k nutnosti strávit na věci více času a s tím i k vyšším

nákladům.[6]

S tím obvykle souvisí i časová úspora, protože v návaznosti na časový mezník, který si strany stanoví dohodou, dojde následně k rozhodnutí sporu. Tento postup je rychlejší než soudní řešení sporu, popř. soudní řešení navazující na pokus o řešení prostřednictvím mediace, dále je toto řešení rychlejší, než pokud by po neúspěšné mediaci byl spor nezávisle na této mediaci řešen v rozhodčím řízení. Zásadní výhodou je pak i flexibilita, která umožňuje, aby byl proces přizpůsoben na míru konkrétnímu sporu.[7]

Za výhodu lze označit i skutečnost, že zejména v případě, kdy je mezi stranami sporu obchodní vztah, na jehož pokračování mají strany sporu zájem, je velmi výhodné usilovat o dohodu, nikoliv o soudní, popř. jiné autoritativní řešení sporu. Vhodným řešením je tedy spíše mediace, nicméně v případě Med-Arb je nutné zmínit větší motivaci stran k dohodě za účelem eliminace alternativy, že dojde k autoritativnímu rozhodnutí sporu.[8]

Nevýhody Med-Arb

Naopak za významnou nevýhodu metody Med-Arb je možné označit skutečnost, že strany sporu někdy v rámci fáze mediace nebudou ochotny tolik spolupracovat, resp. nebudou ochotné být tak otevřené a upřímné jako v případě mediace, protože budou mít obavy z toho, aby nebyly jimi sdělené informace následně využity v jejich neprospěch při rozhodování sporu ve fázi rozhodčího řízení. Navíc hrozí, že některé informace, které se mediátor-arbitr v průběhu mediace dozví, mohou následně ohrozit jeho nezávislost v pozici rozhodce. Uvedené pak může vést k tomu, že může být v konkrétních případech obtížnější dosáhnout dohody, protože řada informací zůstane nesdělena.[9] V této souvislosti je někdy doporučováno, aby bylo předem dojednáno, že kterákoliv strana může po absolvování fáze mediace odmítnout, aby tentýž mediátor-arbitr rozhodoval spor jako rozhodce. Toto řešení je na jednu stranu logické, na druhou stranu se zde ztrácí některé výhody, protože nový rozhodce případ nebude znát a bude si celý případ tedy muset nastudovat, lze očekávat vyšší časovou i finanční náročnost apod.[10]

Strany také mohou takticky pracovat s tím, že se mediátorovi-arbitrovi v rámci mediace nesvěří, protože očekávají, že dosáhnou lepšího výsledku v rámci rozhodčího řízení (to platí zejména pro stranu, která v návaznosti na existující důkazy očekává úspěch ve věci). Na jednu stranu se jedná o určitou nevýhodu metody Med-Arb, na druhou stranu se může jednat i o taktiku některé ze stran, jejímž prostřednictvím se lze vypořádat s výše uvedenou nevýhodou spočívající v tom, že mediátor-arbitr může skutečnosti, které se v mediaci dozví, vzít následně v potaz při rozhodování sporu v rámci arbitráže.[11]

Za negativum lze v návaznosti na výše uvedené také označit skutečnost, že zejména ta strana, která předpokládá, že velmi pravděpodobně bude mít ve věci úspěch, nemusí být tolik motivována k hledání dohody, protože ví, že spor bude nakonec stejně rozhodnut rozhodčím nálezem (a očekává, že jí v něm bude dáno za pravdu, popř. z větší části za pravdu). Z tohoto hlediska může být mediace v některých případech spíše ztrátou času a řešení sporu přímo v rámci arbitráže by bylo mnohdy rychlejší a efektivnější než Med-Arb.[12]

Některé zdroje také jako jednu z nevýhod Med-Arb uvádějí tzv. donucování či vyvíjení určitého tlaku ze strany mediátora-arbitra na strany sporu, aby se v rámci fáze mediace dohodly. Zejména pokud je aplikována evaluativní forma mediace, tedy forma mediace, kdy mediátor má možno st věc a navržené řešení do určité míry zhodnotit a vyjádřit svůj právní názor na celou záležitost, přičemž se jedná o pomoc stranám, nikoliv o projev zaujatosti mediátora.[13] V takovém případě totiž mediátor-arbitr hodnotí poznatky zjištěné v rámci mediace a do určité míry dává stranám najevo, jak bude patrně spor rozhodnut v rozhodčím řízení, čímž je může tlačit k tomu, aby se dohodly. Na druhou

stranu, pokud se strany informovaně dohodly na konkrétní osobě mediátora-arbitra a konkrétních pravidlech, podle kterých bude Med-Arb probíhat, mělo by to být dostatečnou zárukou, že k donucování nebude docházet, resp. bude k němu docházet jen v zájmu dosažení spravedlivého rozhodnutí, na kterém mají strany zájem.[\[14\]](#) Lze však říci, že spravedlivé rozhodnutí i zájem stran jsou leckdy velmi subjektivní pojmy.

Společně s výše zmíněným problémem evaluativní mediace a možného donucování ze strany mediátora je však také možné, aby strany evaluaci ze strany mediátora využily k vylepšení své argumentace a k případnému doložení dalších důkazů, čímž vlastně získají výhodu, kterou by za jiných okolností vůbec neměly. Další nevýhodou, resp. rizikem je skutečnost, že pokud se v rámci mediace nepodaří dosáhnout dohody a je vydán rozhodčí nález, může některá ze stran tento rozhodčí nález snáze zpochybnit z důvodu výhrady veřejného pořádku, a to v návaznosti na nějaké procesní nesrovnalosti či nedostatky, ke kterým mohlo dojít nejen ve fázi rozhodčího řízení, ale i ve fázi mediace.

K nevýhodám Med-Arb lze zařadit rovněž klasické nevýhody rozhodčího řízení, a to především nedostatek donucovacích pravomocí rozhodce (např. nemožnost efektivně přimět svědky, aby se dostavili svědčit, nemožnost nechat je předvést).[\[15\]](#) Nevýhodou rozhodčího řízení, kterou lze aplikovat i na Med-Arb je rovněž skutečnost, že zde panuje určitá nejistota ohledně nákladů řízení a přiznání jejich náhrady (vždy záleží i na konkrétních pravidlech rozhodčího soudu či arbitrážního centra a ujednání stran, jak se má rozhodce s náklady vypořádat). Podobně je i v případě Med-Arb (pokud není jasně ujednáno o tom, podle jakých pravidel a jakým postupem má být o nákladech rozhodnuto) riziko, že rozhodce sice rozhodne o meritu sporu, ale nerozhodne o nákladech, resp. nepřizná náhradu určité části nákladů.[\[16\]](#)

Závěr

V kontextu pojednání o výhodách a nevýhodách Med-Arb je rovněž třeba uvést, že výhody i nevýhody jsou v mnoha ohledech odvislé od hodnot, které strany vyznávají a považují za klíčové, ale také od úhlu pohledu na konkrétní situaci a konkrétní problém. To, co jedna strana považuje za výhodu, může pro druhou stranu být ve stejném sporu nevýhodou. Výše představené výhody i nevýhody jsou tak v mnoha případech relativní.[\[17\]](#)

JUDr. PhDr. Melinda Vrajková, LL.M., MBA

[\[1\]](#) JANOTOVÁ, Magda. Mediace. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN 978-80-87974-07-0, s. 40.

[\[2\]](#) JANOTOVÁ, Magda. Mediace. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN 978-80-87974-07-0, s. 41.

- [3] DOLEŽALOVÁ, Martina. Institut Med-Arb a jeho uplatnění v českých podmínkách. Bulletin advokacie. 2015, (1-2). ISSN 1210-6348, s. 40.
- [4] TAN, Kevin. The Singapore Legal System. Singapur: NUS Press, 1999. ISBN 9789971692131, s. 420.
- [5] DOLEŽALOVÁ, Martina. Institut Med-Arb a jeho uplatnění v českých podmínkách. Bulletin advokacie. 2015, (1-2). ISSN 1210-6348, s. 40.
- [6] TAN, Kevin. The Singapore Legal System. Singapur: NUS Press, 1999. ISBN 9789971692131, s. 420.
- [7] BATSON BARIL, Mark. DICKEY, Donald. MED-ARB: The Best of Both Worlds or Just A Limited ADR Option? [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné >>> [zde](#).
- [8] Med-Arb - an Alternative Dispute Resolution practice | Arbitration notes. HSF Notes [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné >>> [zde](#).
- [9] JANOTOVÁ, Magda. Mediace. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN 978-80-87974-07-0, s. 41.
- [10] BATSON BARIL, Mark. DICKEY, Donald. MED-ARB: The Best of Both Worlds or Just A Limited ADR Option? [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné >>> [zde](#).
- [11] SUSSMAN, Edna. Developing an Effective Med-Arb/Arb-Med Process. Education and Training, 2009, č. 1, ISSN 0040-0912, s. 2.
- [12] JANOTOVÁ, Magda. Mediace. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN 978-80-87974-07-0, s. 41.
- [13] JANOTOVÁ, Magda. Mediace. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN 978-80-87974-07-0, s. 42.
- [14] BATSON BARIL, Mark. DICKEY, Donald. MED-ARB: The Best of Both Worlds or Just A Limited ADR Option? [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné >>> [zde](#).
- [15] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-004-2, s. 86.
- [16] MOURRE, Alexis. The Proper Use of Med-Arb in the Resolution of International Disputes. Asian Dispute. Review. 2016, č. 18, ISSN 4515-4532, s. 94.

[17] BATSON BARIL, Mark. DICKEY, Donald. MED-ARB: The Best of Both Worlds or Just A Limited ADR Option? [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)